

Rahako aina ratkaisee?

”Raha ratkaisee”, lauloi jo Irwin Goodman aikoinaan. Tämän päivän yhteiskunnassa törmäämme jatkuvasti julkisen sektorin säästötavoitteisiin ja -ratkaisuihin. Myös yksityissektorilla tehdään erilaisia rakenneuudistuksia. Näiden päätösten takana on aina yrityksen tai julkisyhteisön senhetkinen taloudellinen tilanne. Silti mielestäni on syytä kysyä, rahako aina ratkaisee.

Lennart Koskinen toteaa kirjassaan Etik, ekonomi och företagets själ, että porno-, ase- ja huumeteollisuus ovat nykymaailmassa taloudellisesti kaikkein kannattavimmat alat. Miksi siis suurin osa ihmisistä kuitenkin haluaa suuntautua elämässään ja toiminnassaan muille aloille, vaikkeivät ansaitisikaan niin helposti runsaasti rahaa? Rahan ansaitseminen keinoin, jotka tulkitaan moraalittomiksi ja joista ei voi avoimesti olla ylpeä, saattavatkin tuntua oman elämän kannalta tappiolta.

Mikä sitten ratkaisee, kun päivittäin kohtaamme potilaan ja teemme erilaisia hoitopäätöksiä? Millainen on oman ammattikuntamme moraali ja etiikka? Nykysuomen käyttötieto määrittelee etiikan filosofian haaraksi, jonka kohteena on moraali. Meillä kaikilla on siis oma moraalimme, eli ne normit ja arvot, jotka ohjaavat käyttäytymistämme ja kannanottojamme. Etiikka puolestaan on tiedostettu moraalimme eli oma moraalifilosofiamme. Mitä monimutkaisempi yhteiskunta on ja mitä enemmän valintoja meille tarjotaan, sen suurempi on tietoisien, selkeän ja harkitun etiikan tarve.

Hammaslääkäriliiton hallitus on miettinyt, mikä on Liiton rooli eettisten asioiden esiin tuomisessa. Meillä on jo monet vuodet ollut eettinen lautakunta, joka on toiminut lähinnä hallituksesta ja valtuustosta riippumattomana sovittelijana ja asiantuntijana riita-asioissa. Tämän lisäksi Liitto haluaa ylläpitää yleistä eettistä keskustelua ja perusti sitä varten hallituksen alaisena toimivan eettisen valiokunnan. Liiton hallitus hyväksyi kokouksessaan 15.3. valiokunnan tehtäviksi eettisten näkökulman ja keskustelun esille nostamisen jäsenkunnan keskuudessa, kannanottojen valmistelun hallitukselle eettisiin asioihin liittyen, yhteistyön eri tahojen kanssa eettisten asioiden tiimoilta ja jatkuvan eettisen koulutuksen ylläpitämisen ja järjestämisen jäsenkunnalle.

Liitolla on myös oma eettinen ohjeisto, joka uudistettiin vuonna 1998. Se koostuu kolmesta osasta, valasta, eettisistä ohjeista ja ilmoitusohjeista. Uudistustyös-

sä oli aktiivisesti mukana dosentti Martti Lindqvist. Hän toimii muun muassa ETENEn eli valtakunnallisen terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan puheenjohtajana. Neuvottelukunta on julkaissut lehtisen Terveydenhuollon yhteinen arvopohja, yhteiset tavoitteet ja periaatteet, joka jaetaan kaikille Hammaslääkäriliiton jäsenille tämän lehden liitteenä. Toivonkin, että kaikki jäsenet lukisivat julkaisun ja innostuisivat näin arvioimaan omia normejaan ja arvojaan.

Koska lainsäädäntömme on vihdoin asettamassa hammashuollon samanarvoiseksi muun terveydenhuollon kanssa, ja julkisen rahoituksen osuus myös yksityisten palvelujen tuottamisessa kasvaa, olemme tilanteessa, jossa yksi Liittomme eettisten ohjeiden virkkeistä — Hammaslääkärin velvollisuus on pyrkiä siihen, että potilaiden paras toteutuu kaikissa olosuhteissa niin yksilön kuin yhteiskunnan kannalta — on polttavan ajan-kohtainen. Olimmepa työssä julkisella tai yksityisellä sektorilla, suurissa tai pienissä yksiköissä, on toimittamme hammaslääkäreinä aina palvelujen tuottamista toiselle ihmiselle. Mutta miten priorisoida, kun resursit eivät riitä, jos kaikille tarjotaan kaikki mahdollinen? Mitkä eettiset arvot ohjaavat päätöksiämme?

Eettinen valiokunta haluaa nostaa keskustelun kohteeksi kysymyksiä teemasta ”Etiikka ja talous”. Tulemme järjestämään ensimmäisen Suomen Hammaslääkäriliiton etiikkapäivän ensi vuoden helmikuussa Helsingissä. Dosentti Martti Lindqvist toimii tilaisuudessa alustajana, minkä jälkeen työskentelemme pienryhmissä. Pohdimme teemaan liittyviä eettisiä kysymyksiä potilastapauksen pohjalta. Tarkoituksenamme on tehdä etiikkapäivästä jokavuotinen tapahtuma, jossa pohditaan ajankohtaan sopivia kysymyksiä.

Etiikka ei anna valmiita ratkaisuja, mutta auttaa ihmisiä tekemään valintoja.

Antoisia lukuhetkiä ETENEn julkaisun parissa!

PIRKKO GRÖNROOS

Eettisen valiokunnan puheenjohtaja